

Franci
Černigoj

KO SEM SPOZNAL
SVOJ RAJ

Obupal sem na poti iskanja;
in ko sem že hotel umreti,
sem spoznal svoj raj.

Otroško so se zasmejale oči!
Roki sem vrgel od sebe
in jima razposajeno rekel:
zajemita lepoto
in mi v dlaneh prinesita čisti izvirek,
da me bo žuboreč oblival
in mi iz prsi izpral plasti prahu,
ki me tako teže in me silijo h kašlju.

Potem sem hrepeneče pogledal navzgor
in ukazal desni nogi:
pojdi na vrh senožeti,
kjer rasejo čudoviti enciani!
Tri najlepše izruj in jih prinesi!
Med potjo razglašaj,
kako ljubim barvo čistega neba.

Po vsem tem sem se ozrl nazaj
odkoder sem prišel.
In sem ukazal še drugi nogi:
vrni se!
Na polici stare knjižnice dobiš knjigo

SAN MICHELE.

Prinesi mi jo,
da bom zleknjen v senci
sanjal o humanizmu.

DOŽIVLJANJE
DOGAJANJA

Prasknilo je, ko sem se vžgal.
Prasketa, ko gorim.
Prasketaje bom dogorel.

Trpljenje (fraza)
in hrepenenje (fraza in drobec doma)
in sreča (fraza, drobec doma in ženska)
in marsikaj:
ognji enega večera,
muhe enega dneva.

Poteka ne bom spreminjal.
Saj mi je vse dano:
rojstvo življenje in smrt!

Ostalo pride samo po sebi.
Tudi odstopanja
(prekinitve dela ali stavke).

NA DNU GLOBELI

V mraku sem sam na dnu globeli.

Daleč na nebu narisani hrib
rojeva polno luno.

Pijano morje žita
se zliva k meni,
objemajoč obalo kotanje.

Grič nad mojim hrbtom
je v sinjem mraku drhteč
od zrelih trav.

Težki vonj nečesa
vdira vame
in zveni kot žlahtno vino,
ko prede v kri omamo.

V mraku sam na dnu globeli.

TAM ČEZ Tam čez je rjava stena
z zaspanimi okni.
Blatna cesta beži med hiše.
Dremajoč sadovnjak
v zimskem času.

Razmetani po žlebu
čepijo vrabci.
Burja jim mrši perje
v smeri zahoda.
Zebe jih;
zato ne kričijo.

Tone
Frelj

Sodobna ameriška dramatika

Obdobje moderne ameriške dramatike in dramaturgije se začne okoli leta 1960. Dvoje odločilnih momentov potrjuje začetek sedanjega gledališkega izraza v Ameriki. Prvi in odločilni je nastop Edwarda Albeea kot dramatika, drugi pa off-off broadwaysko gibanje.

Vso sodobno evropsko in ameriško dramatiko preveva sicer več različnih izpovednih struj, vendar pa imajo vse nekaj skupnih izvorov. Prav zaradi številnih smeri je največkrat onemogočena točna klasifikacija struj in avtorjev, ki jim pripadajo. Pri takem klasificiranju sodobne ameriške dramatike lahko naštejemo vsaj tri povsem različne struje.

Prva in hkrati najbolj klasična je smer Tennesseeja Williamsa in Arthurja Millerja. Zaradi boljšega razumevanja jo imenujemo psihološki in psihoanalitični naturalizem.

Drugo smer, bolj moderno, bi lahko imenovali dramatiko šokantne in absurde situacije. Glavni ameriški predstavnik te smeri je seveda Edward Albee, zraven pa sodijo še nekateri drugi, na primer Arthur Kopit, Israel Horowitz, Gelber in Lyle Kessler.

Tretje pa hkrati povsem ločeno skupino predstavlja off-off broadwayski eksperiment, ki ga gojijo gledališke skupine THE OPEN THEATRE, THE PERFORMANCE GROUP, LAMAMA GROUP, PLAYHOUSE OF THE RIDICULOUS, RIDICULOUS THEATRE COMPANY in druge.

Kot vsako novo gibanje v umetnosti ima seveda tudi sodobna dramatika določene povezave in izhodišča. Najpomembnejše je verjetno naturalistično zgledovanje pri Ibsenu in Strindbergu. Ta dva evropska dramatika je Ameriki odkril Eugene O'Neill. To dramsko odkrivanje je v takratni ameriški literarni situaciji pomenilo srečanje s psihološkim naturalizmom,